

-41-

**III Semester B.Com. Examination, Nov./Dec. 2014
(Freshers + Repeaters) (2012-13 and Onwards)**

LANGUAGE SANSKRIT – III

Bhaimiparinaya Nataka Sangraha I – IV Acts and Vanijya in Nitiśāstra

Time : 3 Hours

Max. Marks : 100

Instruction : Answer in Sanskrit, Kannada or English.

- I. द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लिखत । **(2×12=24)**

ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ :

Answer any two questions :

- 1) भैमी परिणय नाटकस्य द्वितीयाङ्कम् अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

ಬ್ಯैಮೀ ಪರಿಣಯ ನಾಟಕದ ಎರಡನೇ ಅಂಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on the second act of the drama Bhaimiparinaya.

- 2) भैमी परिणये “अभिजात अनुराग” नाम प्रथमोऽङ्कस्य शीर्षिकां समर्थयत ।

ಬ್ಯैಮೀ ಪರಿಣಯದ “ಅಭಿಜಾತ ಅನುರಾಗ” ಎನ್ನ ಮೊದಲನೇ ಅಂಕದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ.

Justify the title “Abhijatha Anuragha” of the first act of Bhaimiparinaya.

- 3) भैमी परिणय नाटकस्य तृतीयाऽङ्कस्य विमर्शात्मक प्रबन्धं लिखत ।

ಬ್ಯैಮೀ ಪರಿಣಯ ನಾಟಕದ ಮೂರನೆಯ ಅಂಕವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write a critical appreciation of the third act of Bhaimiparinaya Nataka.

- II. एतेषु चतुर्णा श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा विवृणुत । **(4×6=24)**

ಇವುಗಳಲ್ಲಿನಾಲ್ಲೂ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ಎವರಿಸಿ :

Translate and explain any four slokas :

- 1) सखलीत वचनम्, अन्तः कृष्णमाणेव दृष्टिः;

तनुरपि तव तान्ता कान्त कान्तिर्नितान्तम् ।

श्वसित मलिनमास्ते शून्यं शून्यं मुखाब्जम्

-किमिदिम् अभिनवं भोः ? कुत्र ते भावबन्धः ॥

- 2) आकुञ्च्य कण्ठम् अवनप्र-मृणाल-शोभम् ,
 पीतेन पक्षति-पुटेन पिधाय शीर्षम् ।
 एकेन विद्वम्-निभेन पदेन तिष्ठन्
 निद्राति कोऽपि निभृताऽऽकृतिरेष हंसः ॥
- 3) आदिष्टोऽस्मि महीभुजा क्षितिभुजां सम्भावनार्थं क्रमात्
 कल्याणीं परिणेतुमुत्सुकधियस्ते ते समभ्यागताः ।
 प्रत्युद्गम्य सुपूजिताः समुचितस्थानेषु संवेशिताः
 सर्वे ते प्रतिपालयन्ति निषधक्षमासार्वभौमाम् ॥
- 4) द्वारि द्वारि प्रभुनियमिताः सौविदल्लाक्ष्यरन्ति
 क्रूराकाराः कठिनहृदयाः खन्निनोऽपि भ्रमन्ति ।
 अन्तर्यान्तं सरभसम् अहो कोपि नाऽलोकते माम्
 नो संरुन्धे ! तदहमधुना कोऽप्यदृश्योऽस्मि सिद्धः ॥
- 5) वेवीज्यन्ते धरणिपतयश्चामराणां सहस्रैः
 तोष्टय्यन्ते स्तुतिभटशतैः स्वापदानानि राज्ञाम् ।
 दे दीप्यन्ते मणिमयभुवो भूषणानां प्रभाभिः
 दंध्वन्यन्ते पणवपटहाः पाणिकोणाभिघातैः ॥
- 6) कन्याम् इमां गुणयुताय वराय दत्वा,
 राज्यं दमाय, सुतयोर्विनिवेश्य राज्ञीम् ।
 सद्यो वने जिगमिषा महती ममाऽस्त
 -हा हन्त तावति महान् प्रलयोऽयमासीत् ॥

III. गद्यभागम् अनुवादत (एकम्) :

$$(1 \times 10 = 10)$$

గద్య భాగవన్న అనువాదిసి (ఒందన్న) :

Translate the prose passage (**one only**):

जयन्धर :- देव ! इदमालेख्यं विस्मृत्य भगवती सिद्धिमती प्रातरेव देशान्तरमगाद - इति
द्वारपालकाच्छुत्वा मधुमुखस्तदिदं मदद्वारा भवत्सकाशं प्रेषितवान् । दृष्ट्वा देवः प्रमाणम् ।

राजा :- (सादरं गृहीत्वा) भद्र । विचीयतां तत्र तत्र तत्र भवती ।

जयन्धर :- यदाज्ञापयति देवः । (इति निष्क्रान्तः)

राजा :- (अशोकाभिमुखो भूत्वा)-सखे ! भगवती मामप्यननुयज्य क्व गता; स्यात् ?

अशोक :- सिद्धाः खलु जनाः निस्पृहाः स्वतन्त्राश्च । परानुयोगे तेषां किम्प्रयोजनम् ? यदा यदा
यद्यत्स्मर्यते तदा तदा तत्ततीर्थम् अधिगच्छन्ति । प्रोच्यते किल “निःस्पृहस्य तृणं
जगद्” इति ।

ಅಥವಾ / ಅಥವಾ/OR

विमला :- भर्तुदारिका मनोविनोदार्थं तदालेख्यं तं हंसपञ्जरं च गृहीत्वा, तेनैव वेषेण त्वरितमागच्छामि-
इति सख्या कमलया सह चित्रशाला प्रविष्टा ।

राजा :- अद्य तावत् तदागमने मत्संशयनिवृत्तिपूर्वकं पूर्वोत्तरसन्दर्भः स्पष्टीभविष्यति ।

शारदा :- सखि । किमेवं विकलवासि ? आगताः क़िल रूपवन्तश्च श्रीमन्तश्च युवानो राजानः ।
सर्वथा तस्य महाभागस्य अनागमपक्षे एतेष्वेव अनुगुणं कथित् वृणीष्व ।

राजा :- (सश्लाघं) साधूपक्षिप्तं शारदया । श्रोष्यामि तावदिदानीं किमुत्तरं दास्यतीति ।

IV. त्रीणि वाक्यानि ससंदर्भ विवृणुत ।

$$(3 \times 4 = 12)$$

ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ:

Annotate any three sentences :

- 1) सौभाग्य भूमा स्वयमाविरासीत् ।
 - 2) विधिरेव तानि घटयति ।
 - 3) कन्या सा मन्यते न सम्मान्यान् ।
 - 4) न तावदेव ! अनर्थक्ष्य सम्भवेत् ।
 - 5) अपूर्वनयनोत्सवः पुरि महान् समुज्जृम्भते ।
 - 6) उदधिं तरीतमधूना नौका तु नौ का भवेत् ?

V. द्वयोः लघुटिप्पणीं लिखत ।

(2x5=10)

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

Write short notes on any two :

- 1) भीमराजः ।
- 2) विष्कम्भकः ।
- 3) रंभा ।
- 4) वन्दी ।

VI. शुल्काध्यक्षस्य कर्तव्यानि अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

(1x10=10)

ಶುಲ್ಕಾಧ್ಯಕ್ಷನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on duties of “Shulkadhyaksha”.

अथवा / अಥवा / OR

अक्षपटले गाणनिक्य क्रमं अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

ಅಕ್ಷಪಟಲದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಾವಿಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on maintaining account in “अक्षपटल”.

VII. द्वयोः लघु टिप्पणीं लिखत :

(2x5=10)

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

Write short notes on any two :

- 1) वैदेहक व्यञ्जनः ।
- 2) पूर्व साहसदण्डः ।
- 3) शुलक व्यवहारः ।
- 4) उच्छुलकद्रव्याणि ।